

KENYATAAN TOHMLE

Kenyataan ini telah dibangunkan di Persidangan Indigenous Knowledge and Peoples of Asia (IKPA) mengenai Hak Orang Asal, Biodiversiti, dan Perubahan Iklim ke-4 yang diadakan dari 1-4 Oktober 2024, di Pokhara, Nepal

Gambar berkumpul di Pokhara, Nepal. 65 pemimpin Orang Asal dari 10 negara Asia berkumpul untuk merangka Kenyataan Tohmlé. Kredit: Pirawan Wongnithisathaporn, AIPP

Asia ialah rantau yang mempunyai kepelbagaian biologi dan budaya yang tinggi, di mana kami, Orang Asal, memainkan peranan penting dalam memelihara dan menguruskan tanah, wilayah, perairan dan sumber kita. Kami telah melakukan ini sejak dahulu lagi dan oleh itu, adalah rakan kongsi tetap dan pemimpin dalam pelaksanaan Konvensyen Kepelbagaian Biologi (CBD) dan Konvensyen Rangka Kerja Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu mengenai Perubahan Iklim (UNFCCC).

Kami telah terlibat secara aktif dalam Kumpulan Kerja Fasilitatif (FWG) mesyuarat platform pengetahuan di UNFCCC, dan Kumpulan Kerja Ad Hoc mengenai Perkara 8j dan Peruntukan Berkaitan CBD. Orang Asal dari Asia dan kawasan lain di dunia juga terlibat secara aktif dalam advokasi yang telah menyumbang kepada kemasukan hak asasi manusia, hak dan pengetahuan Orang Asal dalam Perjanjian Paris mengenai Perubahan Iklim, dan Kunming Montreal Global Rangka Kerja Biodiversiti (KM-GBF).

Setahun yang lalu, wakil Orang Asal di Asia mengeluarkan Deklarasi E-Sak Ka Ou- satu kenyataan seruan kolektif kami untuk bekerjasama mencari penyelesaian untuk menangani kebimbangan dan isu mendesak yang dihadapi oleh kami dan planet. Pengisytiharan itu diterjemahkan ke dalam 12 bahasa dan dipaparkan di 11 laman web.

Kenyataan Tohmlé

"Tohmlé" ialah nama Orang Asal untuk Dhampus, sebuah kampung yang terletak di wilayah Gandaki Nepal. Nama ini mempunyai kepentingan budaya bagi Orang Asal Gurung.

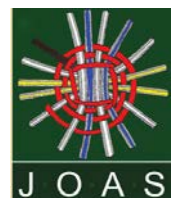
Tahun lepas, kami juga merangka Pelan Tindakan Krabi mengenai Iklim dan Biodiversiti, pelan tindakan kolektif pertama di rantau ini oleh Orang Asal yang mengintegrasikan usaha iklim dan biodiversiti. Pelan ini mengesahkan komitmen kami untuk mengukuhkan tindakan dan kepimpinan kami untuk pemuliharaan dan penggunaan lestari biodiversiti dan mitigasi dan penyesuaian terhadap perubahan iklim di peringkat tempatan, kebangsaan dan serantau.

Sejak itu, Orang Asal di Asia telah mencapai banyak kejayaan di pelapangan dari segi:

- **memperkasakan** komuniti kita,
- **memetakan** wilayah kita,
- **merumuskan** rancangan pemuliharaan dan pemulihan,
- **memudahkan** penghantaran dan dokumentasi antara generasi bagi Pengetahuan Orang Asal,
- **meluaskan** rangkaian dan gabungan kami,
- **terlibat** dalam proses perundangan dan kajian semula Strategi dan Pelan Tindakan Biodiversiti Negara (NBSAPs),
- **menghasilkan** bahan advokasi dasar, dan
- **menghuraikan** lagi komitmen dan sumbangan kami sebagai Orang Asal ke arah masa depan yang lebih baik untuk hidup secara harmoni dan berdamai dengan alam semula jadi.

Bagi kami, menegakkan hak asasi manusia Orang Asal tidak boleh dirunding dalam semua rancangan dan strategi perubahan iklim dan tindakan pemuliharaan biodiversiti. Walaubagaimanapun, kami terus menghadapi pelbagai cabaran dan ancaman daripada kehilangan biodiversiti, perubahan iklim, penebangan hutan, degradasi tanah, pengkomersialan, perubahan guna tanah, rampasan tanah, rampasan air, jenayah, ketenteraan, dan pelanggaran hak asasi manusia dalam nama pemuliharaan, projek peralihan tenaga, dan pasaran karbon, antara lain.

Kami mengulangi keperluan mendesak untuk menghormati hak kolektif ke atas tanah, wilayah dan perairan kami, memastikan pelaksanaan Izin Maklum Awal Bebas dan Telus (FPIC), dan mengiktiraf serta mengukuhkan sistem tadbir urus peribumi dalam semua biodiversiti dan tindakan iklim dan penyelesaian yang diketuai oleh kerajaan, institusi kewangan, agensi PBB (UN), organisasi pembangunan dan pihak berkepentingan lain. Ia adalah perlu untuk meneliti sasaran dan program pemuliharaan negara dan menjaga keselamatan Pembela Hak Asasi Manusia Orang Asal.

Hari ini di Pokhara, Nepal, 65 pemimpin Orang Asal daripada 10 negara Asia berkumpul, mewakili 36 global, serantau, kebangsaan, dan organisasi tempatan, termasuk wakil orang tua, wanita, belia, orang kurang upaya, media, peguam, agensi pembangunan dan pembiaya.

Bersama-sama, kami mengesahkan komitmen kami untuk melakukan bahagian kami dalam menangani isu mendesak yang berkaitan dengan tanah, wilayah dan perairan kita, tadbir urus Orang Asal, dan sistem pengetahuan. Komitmen ini akan dijalankan ke hadapan melalui pelaksanaan Pelan Tindakan Pokhara – satu strategi kolektif mengenai biodiversiti dan perubahan iklim yang dirumuskan oleh peserta Persidangan Indigenous Knowledge and Peoples of Asia (IKPA) mengenai Hak Orang Asal, Biodiversiti, dan Perubahan Iklim ke-4 yang diadakan dari 1-4 Oktober 2024, di Pokhara, Nepal.

Cadangan Kolektif untuk Memajukan Kepimpinan Orang Asal, Hak Asasi Manusia, Perlindungan Biodiversiti, dan Keadilan Iklim

Dibimbing oleh kebijaksanaan nenek moyang dan orang tua kita, dan didorong oleh komitmen kolektif untuk mempromosikan nilai perpaduan masyarakat, mengambil berat dan berkongsi untuk generasi akan datang dan komuniti yang lebih luas, kami menggariskan cadangan kolektif kami kepada Pihak CBD, Pihak UNFCCC, sektor swasta, institusi kewangan, pemuliharaan INGO, NGO, penderma dan institusi berkaitan tentang isu penting berikut:

Strategi dan Pelan Tindakan Biodiversiti Negara (NBSAPs), Sumbangan Ditetapkan Negara (NDCs), dan Rancangan Adaptasi Nasional (NAPs)

- Memastikan penyertaan penuh dan berkesan Orang Asal, termasuk wanita Orang Asal, belia, dan orang kurang upaya dalam proses membuat keputusan yang berkaitan dengan semakan dan pengemaskinian NBSAPs, NDCs, dan NAPs melalui penubuhan ruang yang berdedikasi untuk Orang Asal.

- Wujudkan mekanisme penyertaan yang berkesan dengan segera pada semua peringkat proses terutamanya di peringkat nasional dan sub-nasional, atau mengukuhkan mekanisma yang sudah wujud.
- NBSAP, NDC, dan NAP harus berdasarkan pendekatan hak asasi manusia, termasuk dorongan kuat untuk menjamin hak pegangan kolektif dan untuk memastikan FPIC untuk semua biodiversiti dan tindakan iklim pada tanah, wilayah, dan perairan kita.
- Menggabungkan tindakan yang dilakukan oleh Orang Asal Asia melalui pelan tindakan kolektif kami mengenai biodiversiti dan perubahan iklim, serta menyerahkan laporan negara kepada konvensyen biodiversiti dan perubahan iklim.

Pendekatan Berasaskan Hak Asasi Manusia untuk Pemuliharaan

- Memperbaharui undang-undang dan dasar pemuliharaan yang memudaratkan dengan mengiktiraf dan melindungi amalan pemuliharaan Orang Asal, undang-undang adat dan institusi. Memastikan pembaharuan ini dilaksanakan dengan berkesan melalui mekanisme penguatkuasaan yang mantap, langkah-langkah akauntabiliti, dan perkongsian dengan Orang Asal.
- Mengiktiraf dan mempromosikan Wilayah Tradisional Orang Asal (ITT) sebagai laluan ketiga, berbeza daripada kawasan terlindung dan lain-lain langkah pemuliharaan berasaskan kawasan yang berkesan (OECM), dalam mencapai Sasaran 3 daripada KM-GBF.
- Menjamin penyertaan Orang Asal yang bermakna dan berkesan sebagai pemegang hak dan pemimpin dalam usaha pemuliharaan. Pastikan pelaksanaan FPIC dalam semua tindakan pemuliharaan dan iklim.
- Menangani sejarah ketidakadilan yang dilakukan atas nama pemuliharaan dengan mengembalikan tanah dan air yang diambil tanpa FPIC. Menyokong pemulihan, perlindungan, dan penyelenggaraan kesihatan tanah, wilayah, dan perairan, dan mengiktiraf pemilikan kolektif Orang Asal.

Program Kerja Baharu Artikel 8 (j) dan Susunan Institusi

- Menubuhkan badan subsidiari tetap di COP16 mengikut kesesuaian mekanisme untuk mempertingkatkan lagi pelaksanaan Perkara 8j dan peruntukan yang berkaitan, serta untuk meneruskan kemajuan daripada Kumpulan Kerja Ad Hoc mengenai Perkara 8j dan KM-GBF.

- Mengguna pakai Program Kerja Baharu Artikel 8(j) dan pastikan bahawa Orang Asal boleh mengambil bahagian sepenuhnya dan berkesan dalam pelaksanaan, serta keseluruhan KM-GBF.

Rangka Kerja dan Petunjuk Pemantauan KM-GBF

- Mengguna pakai petunjuk pengetahuan tradisional mengenai perubahan guna tanah dan pemilikan tanah di Wilayah Tradisional Orang Asal (ITT) sebagai petunjuk tajuk.
- Kenali sifat silang empat ilmu tradisional petunjuk kepada KM-GBF, melalui penyepaduan berkesan mereka dalam rangka kerja pemantauan.
- Mengiktiraf dan menyokong (termasuk sokongan kewangan) peranan sistem pemantauan dan maklumat Orang Asal berasaskan komuniti (cth. projek Indigenous Navigator, pemetaan komuniti, tinjauan biodiversiti komuniti, inventori dan alatan lain) dalam memantau pelaksanaan KM-GBF, termasuk sumbangan mereka kepada pelaporan negara.

Pembela Hak Asasi Manusia Orang Asal (IPHRD)

- Lakukan pembaharuan undang-undang dan dasar untuk menamatkan jenayah yang berterusan terhadap Orang Asal dan mengukuhkan langkah untuk menahan pelaku yang bertanggungjawab.
- Tamatkan serangan, kehilangan secara paksa, pembekuan aset dan bank akaun, pembunuhan, keganasan, dan penindasan IPHRD. Pastikan akses yang berkesan dan tepat pada masanya kepada keadilan bagi mangsa pelanggaran tersebut.
- Mengamalkan dasar toleransi sifar terhadap semua bentuk serangan terhadap IPHRD dan Pembela Hak Asasi Wanita Orang Asal, termasuk ancaman, keganasan, gangguan seksual, pengawasan dan fizikal atau serangan undang-undang, termasuk Tindakan Undang-undang Strategik Terhadap Penyertaan Awam (SLAPPs).

MALEYA
Foundation

PEREMPUAN AMAN

Kerugian dan Kerosakan

- Memastikan bahawa institusi pentadbir dana yang bertindak balas terhadap Kerugian dan Kerosakan mengiktiraf Orang Asal sebagai kawasan pilihan raya yang berbeza dengan menerima pakai dasar Orang Asal, dan memperuntukkan kerusi khusus untuk Orang Asal sebagai pemerhati aktif.
- Kerugian dan kerosakan bukan ekonomi yang dialami oleh Orang Asal mesti juga disertakan dan ditakrifkan oleh kami.

Pasaran Karbon dan Peralihan Adil

- Hentikan reka bentuk, pelaksanaan dan pembiayaan kredit karbon dan projek yang dipanggil tenaga "hijau" atau "bersih" di tanah, wilayah dan perairan tanpa mendapatkan FPIC kami mengikut Deklarasi PBB Hak Orang Asal (UNDRIP).
- Menjalankan penyertaan budaya, alam sekitar dan penilaian impak hak asasi manusia dengan penyertaan bermakna kami supaya kami boleh membuat keputusan termaklum secara kolektif tentang kredit karbon dan projek tenaga boleh diperbaharui, dan boleh berunding untuk pengaturan perkongsian faedah yang adil dan saksama.
- Mengiktiraf dan menyokong mekanisme yang didorong dan dimiliki oleh komuniti, piawaian dan inisiatif yang berbeza daripada model pasaran berdasarkan pengekstrakan dan komodifikasi alam semula jadi.
- Memastikan kemasukan prinsip dan protokol Orang Asal pada peralihan yang adil dalam Sumbangan Ditentukan Negara (NDC) untuk menjauhi amalan perniagaan seperti perlombongan dan pengekstrakan "peralihan" dan mineral yang berkaitan, yang mengakibatkan perpindahan Orang Asal, mencemarkan alam sekitar kita, merosakkan tapak suci dan memusnahkan biodiversiti.

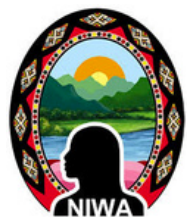
Mobilisasi Sumber

- Menyediakan secara langsung, berasaskan geran, fleksibel, boleh diakses, bercita-cita tinggi, saksama, dan kewangan awam yang boleh dipercayai disalurkan terus kepada Orang Asal. Satu pendekatan berasaskan hak manusia mesti membimbing pelaburan, mobilisasi, dan penginstitutionan sebarang kewangan ke dalam tanah, wilayah dan sumber, mematuhi sepenuhnya UNDRIP, memastikan pemilikan, kepimpinan, penentuan nasib sendiri, dan tadbir urus sendiri.

- Tingkatkan ketersediaan, kebolehcapaian dan kesan kewangan dan mekanisme perubahan iklim dan biodiversiti, dan mewujudkan kemudahan dan program kerja yang saksama, telus dan berdedikasi dengan penuh, serta penyertaan yang berkesan untuk menyokong keperluan kita yang diutamakan dan ditentukan sendiri.
- Menyediakan sokongan kewangan, teknologi dan teknikal untuk membina kapasiti dan kemahiran Orang Asal, wanita Orang Asal, Belia Orang Asal, Orang Asal Kurang Upaya, wartawan Orang Asal, dan Peguam Orang Asal untuk mengambil bahagian dalam mengakses dan mengurus dana dengan sepenuhnya dan berkesan, dan untuk mengekalkan penglibatan aktif dalam badan pembuat keputusan dan mekanisme yang berkaitan.
- Negara bukan sahaja perlu menyediakan ganti rugi dan memulihkan wilayah kita, tetapi juga menawarkan sokongan yang mencukupi untuk memulihkan kesihatan dan kesejahteraan kita yang telah dirugikan oleh kehilangan dan kemerosotan tanah kita.

Kami, peserta-peserta Persidangan Indigenous Knowledge and Peoples of Asia (IKPA) ke-4, mengesahkan komitmen kami untuk melaksanakan Pelan Tindakan Pokhara mengenai Biodiversiti, Perubahan Iklim dan Hak Orang Asal. Kami akan teruskan menjalankan stok trend tahunan serantau dalam hak asasi manusia, biodiversiti, dan perubahan iklim, sementara menyumbang kepada kemajuan Hak Orang Asal di seluruh Asia.

INNABUYOG
(Alliance of Indigenous Women's Organization
in the Cordillera Region)